בס"ד

עטרת מרדכי

העלון השבועי להפצת תורה ברוחו של מרן
הגה"צ הראשל"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

יא' כסליו ה'תשפ"ז | עלון מס' 577 | ויצא

זמני השבת:

עיר	כניסה	יציאה	ר"ת
י-ם	16:02	17:16	17:55
רחובות	16:20	17:18	17:53
חיפה	16:09	17:15	17:52
ב"ש	16:21	17:19	17:55
ת"א	16:18	17:18	17:51

המאמר המרכזי

מתורת מרן הראשל"צ הרה"ג מרדכי אליהו זיע"א

"וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה, וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ"(כ"ח, י"ב)

"'עולים ויורדים' - עולים תחילה ואחר כך יורדים. מלאכים שליווהו בארץ אין יוצאים חוצה לארץ, ועלו לרקיע, וירדו מלאכי חוצה לארץ ללוותו" (רש"י ע"פ בראשית רבה ס"ח, י"ב)

יש להבין: מדוע המלאכים של ארץ ישראל לא ליווהו לחו"ל? וכי הם חייבים במצות ישוב ארץ ישראל?! אלא, התורה באה ללמדנו מוסר גדול, שאפילו המלאכים, שאינם מחוייבים במצוות, לא רצו לבזות את ארץ ישראל. ולמרות שיכולים היו להתלוות ליעקב אבינו, העדיפו שלא לעזוב את הארץ.

לצערנו, ישנם בני אדם שגרים בחו"ל ומביישים בכך את ארץ ישראל. נוח להם מאוד להישאר בארצותיהם. ואם לא די בכך, ישנם אנשים מבני ארץ ישראל שנוהגים בה מנהג בזיון של ממש, בכך שהם עוזבים את הארץ כדי לטייל ולראות את העולם, בטענה ששם יש מזג אויר טוב וכו'. ידועה ומפורסמת טעותם, שכן ארצנו נתברכה בכל מיני מזג האוויר, בעת ובעונה אחת. מקום חם - מצוי בטבריה, מקום קר - מצוי בעיה"ק צפת (ויזכה בכפליים בו זמנית, כיון שהיא המובחרת שבערי ארץ ישראל, עיין לכה"ח סי' רמ"ח ס"ק מ"ה. והביא שם שירושלים עולה על כולם).

ארץ ישראל אשר בה בחר ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו ונתן אותה לנו, חביבה על כל הארצות שבעולם. צריך כל אדם לשקול את צעדיו היטב לפני שהוא יוצא לחוץ לארץ, ואפילו לזמן מועט. אין היתר לצאת לחו"ל, אלא בתנאים מיוחדים.

הרמב"ם מפליג מאוד בשבח מצות יישוב ארץ ישראל, וזה לשונו (פ"ה מהל' מלכים ה"ט-הי"א): "אסור לצאת מארץ ישראל לחוצה לארץ לעולם, אלא ללמוד תורה או לישא אשה או להציל מן העכו"ם ויחזור לארץ, וכן יוצא הוא לסחורה, אבל לשכון בחוצה לארץ אסור, אלא אם כן חזק שם הרעב... גדולי החכמים היו מנשקין על תחומי ארץ ישראל ומנשקין אבניה ומתגלגלין על עפרה... אמרו חכמים: כל השוכן בארץ ישראל – עוונותיו מחולין... אפילו הלך בה ארבע אמות זוכה לחיי העולם הבא... לעולם ידור אדם בארץ ישראל אפילו בעיר שרובה עכו"ם, ואל ידור בחוצה לארץ ואפילו בעיר שרובה ישראל, שכל היוצא לחוצה לארץ כאילו עובד עבודה זרה".

כאשר באים אנשים לבקש ממני עצה וברכה לפני יציאתם לחו"ל, אני נוהג לשאול אותם בראש ובראשונה מתי הם מתכוונים לחזור. יש תלמידים שבאים מחו"ל ללמוד תורה בארץ ישראל. הם באים לקבל ברכה לפני צאתם לבקר את הוריהם שבחו"ל בתקופת החגים, או לפני חזרתם אל ארצם. אני נוהג לומר להם שכיון שהם באו לארץ ישראל, הרי שהם נעשו בני ארץ ישראל, ואין הם רשאים לרדת לחו"ל, אלא אם כן מתקיימים התנאים המתירים לבני ארץ ישראל לרדת לחו"ל. לכן עליהם לקבל אישור הלכתי מרב שיתיר להם לצאת לחו"ל.

הוכחה גדולה לכך שהארץ קולטת את בן-חו"ל שהגיע אליה, ושוב אין הוא יכול לחזור לחו"ל – היא מהאדמו"ר מחב"ד זצ"ל. האדמו"ר פעל רבות ונצורות ממקומו בחו"ל לעידוד העלייה לארץ ישראל, הן מארצות רוסיה והן מאמריקה ואירופה, ומצודתו היתה פרוסה על מדינות רבות ברחבי תבל. האדמו"ר עצמו לא עלה לארץ, משום שידע שכאן הוא יהיה מוגבל יותר. כיון שהקפיד מאוד בחייו לקיים את מצוות התורה, חשש מלבוא לארץ אפילו בשביל לבקר בה. ידע האדמו"ר כי ברגע שייכנס לארץ היא תקלוט אותו, הוא ייעשה בן ארץ ישראל, ושוב לא יוכל לרדת בחזרה לחוץ לארץ.

כך הדין לגבי מי שהגיע לבקר בארץ; אבל מי שגר באופן קבוע בארץ – לו ישנה מעלה מיוחדת, שאינה קיימת אצל מי שלא זכה לגור בה. הנביא אומר (ישעיהו מ"ב, ה'): "כה אמר הקל ה' בורא השמים ונוטיהם רוקע הארץ וצאצאיה נותן נשמה לעם עליה ורוח להולכים בה'. בפסוק זה נרמזים שלושת חלקי הנפש של האדם: נפש, רוח ונשמה. החלק הגבוה ביותר, הנשמה, מקבל את עוצמתו רק כאשר האדם גר על אדמת ארץ ישראל, וזהו שנאמר: "נותן נשמה לעם עליה'. אלו שגרים בחוץ לארץ ובאים לארץ כתיירים בלבד – עליהם נאמר: "ורוח להולכים בה'. הם רק "הולכים" בארץ, ומדרגתם נמוכה יותר, של רוח בלבד (עיין לכה"ח סי' רמ"ח ס"ק מ"ה, ועיין בספר ארצות החיים להרה"ג ר' חיים פלאג'י זצ"ל).

גדולי האומה השתוקקו בכל מאודם לעלות לארץ ישראל כדי לקיים בה את המצוות התלויות בארץ. הגמרא (כתובות קי"ב ע"א) מספרת על רבי זירא, שכאשר עלה לארץ ישראל ולא מצא מעבורת שתעביר אותו את הנהר, לא המתין כלל אלא עבר את הנהר על גשר צר מאוד, בעזרת מקל עץ. צדוקי אחד שראה זאת לא הבין על מה ולמה מתנהג רבי זירא בפזיזות מסוכנת כזאת, ואמר לו: "עמא פזיזא דקדמיתו פומייכו לאודנייכו, אכתי בפזיזותייכו קיימיתו!" (תרגום: עם פזיז שהקדמתם פיכם לאזניכם ואמרתם: "נעשה" ואחר כך "נשמע", עדיין בפזיזותכם אתם עומדים!). הסביר לו רבי זירא שאין כאן פזיזות נמהרת, אלא השתוקקות אמיתית להיכנס לארץ ישראל ולא להפסיד אפילו רגע אחד. אם לא יזדרז עלול הוא להפסיד לגמרי את המצוה: "דוכתא דמשה ואהרן לא זכו לה, אנא מי יימר דזכינא לה?" (תרגום: מקום שמשה ואהרן לא זכו לו, מי יאמר שאני אזכה לו?). למדנו מכאן כמה גדולה חשיבותה של ארץ ישראל.

(מתוך דברי מרדכי)

החיזוק השבועי

הרב אור דוד סונסינו מרבני הכולל

למה ישב רבי יונתן על הקבר של הבן סורר ומורה??

הגמרא (סנהדרין דף עא ע"א) מביאה מחלוקת ר"ש אומר בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות ולמה הביאה אותו התורה דרוש וקבל שכר, אבל רבי יונתן אומר אני ראיתי את הבן סורר ומורה וישבתי על קברו.

שואלים האחרונים מה בא לחדש רבי יונתן שהוא ישב על קברו, הרי מספיק שהיה חולק על רבי שמעון ואומר שהוא ראה שהיה בן סורר ומורה.

מבארים רבותינו האחרונים שרבי יונתן היה הגדול הדור שבאותו הדור, והוא לקח אחריות שזה קרה ,והוא לא עצר את הבן סורר ומורה לפני שהוא הגיע לאן שהוא הגיע. **לכל אחד מאיתנו יש את המחוייבות לקחת אחריות על הסובבים אותו, וכל שכן על בניו, שבדור שלו לא יצא בן סורר ומורה.**

וזו מחוייבות אישית שניתנה לאדם ושליחותו בעולם.

הליכות מבית מרן

הלכות ממרן

הרב יצחק חלימי שליט"א מאברכי הכולל

תפילה בשני חדרים

בשני חדרים - עשרה שנמצאים בשני חדרים, חלקם בחדר זה וחלקם באחר, אינם מצטרפים למניין אפילו אם יש פתח פתוח ביניהם. ואם תשעה בחדר אחד והעשירי בחדר שני או תשעה בחדר אחד והעשירי עומד על סף הדלת, אם כשנועלים את הדלת העשירי יימצא בצידה החיצוני - אינו מצטרף גם כשהדלת פתוחה, אך אם כשסוגרים את הדלת יימצא העשירי בפנים - מצטרף.

כשש"ץ על המפתן - אם יש עשרה כשחלקם עומדים בחדר אחד וחלקם בחדר הסמוך לו, והש"ץ נמצא על מפתן הדלת - מצרפם למניין.

עומד בחלון - אם יש תשעה בבית הכנסת, ואחד עומד בחוץ ויש חלון שממנו מראה להם העומד בחוץ את פניו - אם הוא זקן או חולה מצטרף לעשרה.

עזרה - אם ישנם עשרה, שחלקם בבית הכנסת וחלקם בעזרה שגבוהה מבית הכנסת - אינם מצטרפים למניין. אמנם אם יש עשרה בבית הכנסת, גם אם עומד בעזרה נחשב כמתפלל במניין.

וילון - אם עשרה נמצאים בחדר אחד, אלא שתשעה עומדים במקום אחד והעשירי מאחורי וילון, אם הוא וילון עראי - מצטרפים לעשרה, ואם הוא וילון קבוע לשם מחיצה - אינם מצטרפים.

זכוכית - אם יש עשרה במקום אחד ויש זכוכית שקופה בין האנשים - הזכוכית חוצצת ואינם מצטרפים.

עומד ע"ג התיבה - התיבה שבבית הכנסת, אעפ"י שהיא גבוהה י' טפחים ורחבה הרבה, ויש לה מחיצות גבוהות עשרה, אינה נחשבת כרשות בפני עצמה ובטלה לגבי ביהכ"נ, והחזן שעליה מצטרף למניין עשרה.

הלכות ברכות

הרב אליה צוברי שליט"א מאברכי הכולל

שאלה: האם חיוב ברכת המזון הוא מהתורה?

תשובה: בתורה נאמ' 'ואכלת ושבעת וברכת, מכאן למדו בגמ' ברכות (מח:) שחייב אדם לברך ברכת המזון אחר שאכל לחם. וכתבו הראשונים (שם) שנוסח ברכת המזון אינו אלא מדברי חכמים, ומהתורה אין נוסח אלא כל אחד מודה כפי לשונו על מזונו. וכל זה לאנשים, אבל לגבי נשים הגמ' (שם) מסתפקת האם הן חייבות בברכת המזון מהתורה, ונשאר הדין בספק, אבל ברור הדבר שחייבות בברכת המזון לכל הפחות מדברי חכמים.

שאלה: אדם שלא אמר בברכת המזון בברכה שניה את תיבות 'ארץ חמדה טובה ורחבה' האם יצא ידי חובה?

תשובה: מדברי הראשונים נראה שחיוב אמירת תיבות אלו הוא מהתורה, כיון שעיקר הברכה היא להודות לה' על הארץ הטובה, ולכן פסקו הראשונים שכל שלא אמר אלו התיבות לא יצא ידי חובה. אולם מרן השו"ע השמיט דין זה. וכתב האליה רבה (סי' קפז ס"ק ה') שהשו"ע השמיט זאת, משום שהוא דבר פשוט שלא יצא ידי חובה.

שו"ת בחושן משפט

הרב אהרון מזרחי שליט"א מרבני הכולל

שכני הציע דירתו למכירה והודיע לי שהוא רוצה לקדם את מכירת דירתו, ובזמן הקרוב הוא רוצה לחתום על זיכרון דברים ותוך זמן קצר לחתום על חוזה מכירת הדירה. כששמעתי זאת אמרתי לו שברצוני לקנות את הדירה בשביל אמי כדי שיהיה לנו יותר נוח לטפל בה ואני קודם לאחרים, אך נתקלתי בסירוב ובטענה שאין לי זכות קדימה בקנית הדירה.

שאלתי האם אכן אין לי זכות קדימה בקנית הדירה?

מבואר בגמ' (ב"מ ק"ח ע"א) שחז"ל תיקנו שהמוכר קרקע הסמוכה לשדהו זכאי בעל השדה הסמוכה לשלם לו על השדה ולסלקו ועל ידי זה יהיה נוח לו בעבודת השדה, ודין זה הוא משום "ועשית הישר והטוב". וכתב המ"מ בסוף הלכות שכנים פי"ד ה"ה "ועניין דין בן המצר הוא שתורתנו התמימה נתנה בתקון מדות האדם ובהנהגתו בעולם כללים באמירת 'קדושים תהיו'. והכוונה כמו שאמרו ז"ל 'קדש עצמך במותר לך', שלא יהא שטוף אחר התאוות. וכן אמרה 'ועשית הישר והטוב', והכוונה שיתנהג בהנהגה טובה וישרה עם בני אדם. ולא היה מן הראוי בכל זה לצוות פרטים, לפי שמצוות התורה הם בכל עת ובכל זמן ובכל ענין, ובהכרח חייב לעשות כן. ומדות האדם והנהגתו מתחלפת לפי הזמן והאישים. והחכמים ז"ל כתבו קצת פרטים מועילים נופלים תחת כללים אלו, ומהם שעשו אותם בדין גמור, ומהם לכתחילה ודרך חסידות, והכל מדבריהם ז"ל ולזה 'אמרו חביבין דברי דודים יותר מיינה של תורה שנאמר "כי טובים דודיך מיין"'.

והנה ר"ת ס"ל דלא שייך דינא דבר מצרא בקנית בתים כמובא בתוס' (שם ע"ב ד"ה ארעא דחד) וטעמו משום דאי אפשר לחבר הבתים. והטור (סימן קע"ה) הביא שכן כתב הרמ"ה, וכתב הרא"ש שדבריהם נכונים אלא שלא נהגו כן. וכן ר' יהודה ברצלוני חולק על ר"ת. ע"ש. וכן הרשב"א וההגמ"י והנמוק"י. והמ"מ (פי"ג מהל' שכנים ה"ד) דייק בדעת הרמב"ם שיש דינא דבר מצרא בבתים, ושכ"כ בעיטור, וכמובא גם בריב"ש (סימן תק"א). וכתב שם הב"י שלענין הלכה נקטינן כהרמב"ם, ר' יהודה ברצלוני, בעל העיטור והרשב"א. וכן פסק שם בשו"ע (סעיף נ"ג).

וכתב הב"י (חו"מ סימן קע"ה) שלכאורה אם מפסיק סלע בין שני בתים לא שייך דינא דבר מצרא כעין המבואר לענין שדה [ב"מ שם ושו"ע שם סעיף כ"ז "היה מפסיק בינו ובין מצר חברו רכב דקלים או בנין גבוה וחזק או גומא וכיוצא בהם רואים אם יכול להכניס אפילו תלם אחד בתוך הדבר המפסיק עד שיתערבו שתי השדות הרי זה בן מצר שלו ומסלק הלוקח ואם לאו אינו מסלק הלוקח"] ודייק הב"י מדברי ריב"ם (המובא במרדכי סימן שצ"ג) שאף בהפסק סלע או כשהכתלים חזקים ואין דרך לחבר הבתים שייך דינא דבר מיצרא. והסביר הב"י שיכול להשתמש באחד הבתים לעצים שמן ויין ובבית השני לדירתו, או שיעשה חצר על ידי הקף מחיצה לשני הפתחים. ובשו"ת הרשב"ץ (ח"א סימן ל"ט) הביא דברי הב"י, ומוכח מדבריו ששני התירוצים אמת אליבא דהילכתא. וכ"כ בשו"ת מהרש"ם (ח"ג סימן רצ"ג) ובמשפט שלום (סימן נ"ג).

והנה לפי דברי הב"י יש לומר שיש דינא דבר מצרא בבנין מגורים דיכול להשתמש בבית אחד לתשמיש משני, ואף אם לאו הרי הבתים פתוחים לחדר המדרגות והוא מקיפם. ועיין פתחי חושן (ח"ז פי"א הערה ס'). וכתב בספר פתחי חושן (שם הערה ק"ג) דאם קונה דירה כדי שיגורו בני משפחתו בשכנותו, יש בו דינא דבר מצרא כשל שכן שצריך כן כדי לטפל באימו. אך כל מש"כ הוא כדי להקדים לכתחילה את המכירה, אך אם כבר נחתם חוזה או זיכרון דברים שבביטולו יתחייב המוכר תשלום קנס או כל הפסד אחר הדין משתנה, והמוכר לא צריך לבטל את המכירה. וכן ישנם כמה פרטים שעל פיהם אין הבר מצרא יכול לסלק את הקונה, ויש לדון כל מקרה לגופו.

הלכה למעשה :

השכן קודם לקנית הדירה.

עטרת תפארת

העלון מוקדש לע"נ מלכה ג'ינה בת רחל ע"ה
לרפואת אשת מרן זיע"א הרבנית צביה חנה בת אביגיל תחי'
לרפואת עדי בת מזל תחי' וריעות בת גילה תחי'

אורייתא הפרשה מזווית נשית

"הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֶךָ" (כ"ח, י"ג)

"'שכב עליה' - קיפל הקב"ה כל ארץ ישראל תחתיו, רמז לו שתהא נוחה ליכבש לבניו" (כד' אמות שזה מקומו של אדם) (רש"י על פי גמ' חולין צ"א ע"ב)

יעקב אבינו חושש ודואג לבניו אחריו. הוא הרי קיבל ברכה אחת מאביו יצחק ע"ה, וכמה וכמה צרות רבות מצאוהו בשביל ברכה זו. על כן חשש יעקב שגם על ברכת הארץ שנתברך זרעו אחריו ע"י יצחק: "לרשתך את ארץ מגוריך אשר נתן אלוקים לאברהם" (כ"ח, ד'), יהיו לבניו צרות ותלונות. משום כך אומר לו הקב"ה: אל תירא, כל הארץ כולה, הארץ המובטחת לאברהם אבינו, מקופלת תחתיך, ותהא נוחה לבניך להיכבש.

ואכן, כל מלחמות ישראל בכיבוש הארץ היו מלֻוות בניסים גלויים, החל מכיבוש יהושע, וכלה בכל מערכות ישראל עד ימינו אנו. הכל מכוח אותה הבטחה שהבטיח הקב"ה ליעקב, שתהא נוחה להיכבש לבניו. זאת **רק כאשר בוטחים בקב"ה, ולא חושבים כי כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה.**

הבטחה זו נכונה גם בימינו. אם עם ישראל הולכים בדרך התורה ומקיימים את מצוותיה במסירות נפש, הרי שהארץ נוחה לפניהם להיכבש, כמו שכובשים ד' אמות. לכולנו זכורה מלחמת ששת הימים, כאשר המערכה נראתה אבודה, וכולנו פחדנו מאוד. אותו צורר היה בטוח בעצמו ואמר שהדרך לתל אביב סלולה ובטוחה. אבל הקב"ה עשה עימנו ניסים ונפלאות, ונפלו אויבינו לפנינו כזבובים, נגד כל היגיון וחוקי הטבע. הסיבה לכך היתה שבעקבות הפחד הנורא שתקף את כל עם ישראל, נעשה שם ה' שגור בפי כולם, מקטנם ועד גדלם. כולם הרימו עיניהם למרום ונשאו תפילה מעומק לבם שיצילנו מאויבינו – וכך היה.

אתערותא דלעילא (התעוררות מלמעלה) מגיעה עם אתערותא דלתתא. (התעוררות מלמטה).

("אביהם של ישראל על התורה")

פיה פתחה נשים ונפלאות

ברית משמים

לפני כ-14 שנים ילדה גנית שושני תאומים. אחד הבנים היה צהוב בתחילה, וכשבמועד הברית התברר שלא עלה מספיק במשקל, הוחלט בהתייעצות עם המוהל למול רק את הגדול ולדחות את ברית אחיו. דודה של גנית, שהיה מיודד עם הרב מרדכי אליהו זצ"ל, ביקש ממנו להיות סנדק, והרב נענה בשמחה.

מספרת גנית: בבוקר הברית הלבשנו את שני הבנים בבגדים תואמים. אחד הובא לברית, ואני עליתי לעזרת הנשים עם השני שבעגלה. לפני הטקס הביט הרב אליהו בבעלי ושאל: "זה הבן?". בעלי אישר, ורק בדיעבד הבנו את משמעות השאלה.

בתחילת הטקס ביקשה גיסתי שאבדוק שלא החלפנו בין הבנים. כשהבטתי בעגלה חשכו עיניי: הבן הגדול נמצא אצלי! הקטן והחלש יותר עומד לעבור ברית.

רצנו לעזרת הגברים, אך כבר שמענו את בכיו של התינוק. הברית נערכה, וכבר קראו לו בשם שבחרנו לאחיו – בצלאל. היינו מבולבלים: תינוק שלא אמור היה להימול נימול, קיבל את השם שיועד לאחיו, ולפנינו עוד ברית באותו יום.

בעלי ניגש לרב וסיפר לו על הטעות. הרב השיב בנחת: "הוא כן היה צריך להימול היום, הכול משמים. כך אמור היה להיות, הכול יהיה בסדר". הרב הרגיע אותנו והעניק לתינוקות ברכות מתוקות.

כעבור עשר דקות נערכה במזל טוב הברית לבננו השני, והוא קיבל את השם שבחרנו לאחיו – אלקנה. היום אלקנה ובצלאל בני 14. בשנה שעברה חגגנו להם בר מצווה, והפעם כבר לא הלבשנו אותם בבגדים זהים. עד היום, כשאני נזכרת באותו יום, אני רואה מול עיניי את פניו הטובות והמרגיעות של הרב זצ"ל, ויודעת שהכול באמת משמים.

(מעובד מ "אביהם של ישראל")

תאמר לבית יעקב
שו"ת שהופנו למרן הרב בנושאי הבית היהודי

על אלו דברים יש להקפיד בערב שבת?

יזהרו מכל מחלוקת בביתם, ובמיוחד ביום שישי אחר הצהרים, מכיון שבזמן זה אכלו אדם וחוה מעץ הדעת, והשטן שקשה לו לראות ששומרים את השבת מנסה להכניס מחלוקות באותה שעה.

מצוה לטעום מכל התבשילים בערב שבת, ורמז לדבר: "טועמיה חיים זכו". והטעם - כדי לתקנם אם חסר בהם תבלין וכדו'.

ויש סוברים שהבעל דווקא הוא שצריך לטעום את התבשילים, ויש בזה ענין על פי הסוד .

ומעבר לכך יש בזה גם משום שלום בית, שהרי אם לא יטעם לפני כניסת השבת ויימצא שלא לפי טעמו, יוכל לתקן את טעמו של המאכל וכך לא יצטרך להעיר לאשתו ולא יבואו לידי מריבה בשבת.

הטועם מן התבשילים ומתכוון רק לבדוק את מליחותו או חריפותו של התבשיל – אינו צריך לברך אפילו אם בולע את טעימתו, ומ"מ הטוב ביותר הוא שיכוון ליהנות ממה שיטעם, ויברך .

המתענה תענית יחיד בערב שבת - יטעם ממאכלי שבת ולא יבלעם, אמנם בתענית ציבור - אסור אפילו לטעום.

(מתוך מאמר מרדכי)

דברי התורה בעלון מוקדשים לע"נ: ניסים בן חנינה ויוסף ז"ל, הרב שלמה בר זוהרה לוגסי, ר' מאיר בן ר' שלמה, חוטה בת כמיסה, ששון סגמן בן סלימה, חיים בן לאה, אלי בן רחל, יוסף בן ורגי'ניה, גואל בן יצחק ואסתר אושרת, הרב מרדכי בן אדל זצ"ל, זכריה עוקשי בן זכריה ז"ל, סלמה בת ברכה, מרדכי ביטון בן אסתר, פנחס בת מג'ינה, אהרון אלקולומברה בן לונה, סעדו מזל בת ראובן ורג'ינה, כרמי לוי בן שלום, לוי בן שלום ריזקאן, ר' משה גורן (מיגרס) בן יהודה ויקוט, זלקה בן אגי'גנש, בנימין בן יצחק וזמרדה ז"ל **תנצב"ה.**

מעוניינים להנציח את יקירכם בעלון? חייגו אלינו 054-4477562

עטרת מרדכי לילדים

פרשת השבוע: **ויצא**

עלון הילדים מבית מרן הגה"צ הראשל"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

חידושים בפרשה

שַׁבַּת שָׁלוֹם יְלָדִים יְקָרִים,

כָּל יֶלֶד יוֹדֵעַ שֶׁסֵּלָם נוֹעַד כְּדֵי לְטַפֵּס בּוֹ, לַעֲלוֹת בּוֹ אוֹ לָרֶדֶת בּוֹ.

כָּךְ עוֹשִׂים גַּם הַמַּלְאָכִים בְּסֻלַּם הַמִּזְכָּר בַּחֲלוֹמוֹ שֶׁל יַעֲקֹב בְּפָרָשָׁתֵנוּ – "וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ".

פְּרוּשִׁים רַבִּים נִתְּנוּ לְמַרְאֵה הַסֻּלָּם בַּחֲלוֹמוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, אַךְ אֲנוּ נָבִיא פֵּרוּשׁ עַל דֶּרֶךְ הַמּוּסָר. הַסֻּלָּם בָּנוּי שְׁלַבִּים שְׁלַבִּים, כְּעֵין מַדְרֵגוֹת, הַבָּאוֹת בְּסֵדֶר עוֹלֶה אוֹ יוֹרֵד – בְּזוֹ אַחַר זוֹ. כָּל שָׁלָב מוֹבִיל אֶת הָאָדָם לְמַעְלָה גְּבוֹהָה יוֹתֵר, אוֹ לְהֵפֶךְ, לְמַדְרֵגָה נְמוּכָה יוֹתֵר. כָּךְ גַּם בַּעֲבוֹדַת ה' יֵשׁ סֻלָּם, בּוֹ יָכוֹל הָאָדָם לַעֲלוֹת בַּמַּדְרֵגוֹת הַקְּדוּשָׁה וְהַיִּרְאָה אוֹ חָלִילָה לָרֶדֶת. אָדָם לֹא נִשְׁאָר בְּמָקוֹם אֶחָד. עִם זֹאת מְקֻדָּם הַפָּסוּק לוֹמַר: "וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים עֹלִים" קֹדֶם כֹּל, רֶמֶז לְאָדָם – שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר בְּאוֹתוֹ מָקוֹם, אֶלָּא תָּמִיד יִשְׁאַף לַעֲלוֹת וּלְהִתְעַלּוֹת בַּקְּדֻשָּׁה.

וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ יוֹסֵף חַיִּים בַּעַל הַבֵּן אִישׁ חַי, כִּי דַּרְכּוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק לַעֲשׂוֹת לוֹ סֻלָּם בַּעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא, וְאוֹתוֹ סֻלָּם בָּנוּי מֵעִסְקוֹ בְּתוֹרָה וְהַמְּצוֹות שֶׁעוֹשֶׂה וְעַל יָדָן הוּא מִתְעַלֶּה, וְהוּא צָרִיךְ אַף לְדַקְדֵּק כְּיצַד לַעֲלוֹת עוֹד וְעוֹד, וּבִפְעֻלּוֹתָיו אֵלּוּ עוֹשֶׂה עֲלִיָּה לָעוֹלְמוֹת הָעֶלְיוֹנִים. וּכְבָר אָמְרוּ חַז"ל "וְעָמֵךְ - כֻּלָּם צַדִּיקִים', לְלַמֶּדְךָ שֶׁאֵין הַדָּבָר נָתוּן לִיחִידֵי סְגֻלָּה דַּוְקָא, אֶלָּא לְכָל אִישׁ וְאִישׁ בְּעַם יִשְׂרָאֵל . ("אֲבִיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל")

מעשה רב

הַמְּבַקֵּשׁ בְּרָכָה - שֶׁיִּקּוּם

גָּרְנוּ בַּשְּׁכוּנָה שֶׁל הָרַב, וְכַאֲשֶׁר יְלָדַי הָיוּ קְטַנִּים הִתְקַשֵּׁיתִי מְאוֹד לְהָעִיר אוֹתָם בַּבֹּקֶר.

בְּאַחַד הַיָּמִים עָלָה בְּדַעְתִּי רַעְיוֹן, בְּסִיעְתָּא דִּשְׁמַיָּא, וְאָמַרְתִּי לָהֶם שֶׁמִּי שֶׁרוֹצֶה לְהַסְפִּיק לְקַבֵּל הַבֹּקֶר בְּרָכָה מֵהָרַב מֻרְדְּכַי אֵלִיָּהוּ זצ"ל - שֶׁיָּקוּם. הֵם הִתְעוֹרְרוּ וְהִתְאַרְגְּנוּ בִּזְרִיזוּת וְכָלָנוּ הִתְיַצַּבְנוּ בְּשָׁעָה 7:15 בְּפֶתַח בֵּית הַכְּנֶסֶת וְזָכִינוּ לְקַבֵּל בִּרְכַּת בֹּקֶר טוֹב בְּמָאוֹר פָּנִים מִפִּיו שֶׁל הָרַב.

מִשֶּׁרָאִיתִי שֶׁבִּרְכַּת הָרַב דִּרְבָּנָה אֶת הַיְלָדִים, הִמְשַׁכְתִּי לַעֲשׂוֹת כָּךְ מִדֵּי יוֹם, בְּמֶשֶׁךְ שָׁנָה שְׁלֵמָה. בְּשָׁעָה שְׁאֲנִי מְסַפֶּרֶת אֶת הַסִּפּוּר הַזֶּה בְּנֵי בֶּן 20, אֲבָל בֹּקֶר אֶחָד, בִּהְיוֹתוֹ בֶּן חָמֵשׁ, הוּא נִסָּה לְהַכְנֵס אֶל הָרַב כְּרָגִיל כְּדֵי לְקַבֵּל אֶת בִּרְכָתוֹ, אַךְ הָרַב הֵזִיז אוֹתוֹ בַּעֲדִינוּת הַצִּדָּה עִם הַיָּד.

בְּנִי לֹא הִתְיָאֵשׁ וְשׁוּב נִסָּה לְהִכָּנֵס לְקַבֵּל בְּרָכָה, אַךְ גַּם הַפַּעַם הָרַב הֵזִיז אוֹתוֹ בַּעֲדִינוּת. בְּנִי הִגִּיעַ אֲלֵי מְבֻיָּשׁ וְסִפֵּר לִי שֶׁהוּא לֹא מַצְלִיחַ לְהִכָּנֵס אֶל הָרַב לְקַבֵּל בְּרָכָה. מָה קָרָה הַבֹּקֶר? מָה שׁוֹנֶה יוֹם מִיּוֹמַיִם? שָׁאַלְתִּי אוֹתוֹ: הָאִם יִתָּכֵן שֶׁשָּׁכַחְתָּ לַעֲשׂוֹת מַשֶּׁהוּ הַבֹּקֶר? וְאָז הוּא נִזְכַּר: כֵּן, שָׁכַחְתִּי לִטֹּל יָדַיִם. וְהָרַב בְּטָהֳרָתוֹ חָשׁ בְּזֹאת. הָיָה זֶה שִׁעוּר מוּסָר מֻאְלָף בַּחֲשִׁיבוּת מִצְוַת נְטִילַת יָדַיִם וְטָהֳרָה בְּכָל אֲשֶׁר זָכִינוּ כָּלָנוּ לִלְמֹד מֵהָרַב, וְהוּא הוֹלֵךְ אִתָּנוּ מֵאָז וְעַד הַיּוֹם. ("אֲבִיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל")

נדולים צדיקים

חכם שלום הדאיה זצוק"ל

נוֹלַד בְּאֶרֶץ צוֹבָא שְׁבְּסוּרְיָה. בִּשְׁנַת תרכ"ד. עָלָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הִתְגּוֹרֵר בִּירוּשָׁלַיִם וְהִצְטָרֵף לִישִׁיבַת הַמְקֻבָּלִים בֵּית אֵל.

לְאַחַר פְּטִירָתוֹ שֶׁל חָכָם מַסְעוּד כֹּהֵן, נִתְמַנָּה חָכָם שָׁלוֹם הֶדָּאיָה לְרֹאשׁ הישיבה.

בִּשְׁנַת 1904 הִתְמַנָּה לְדַיָּן בְּבֵית הַדִּין לְעֵדַת הַסְּפָרַדִּים בִּירוּשָׁלַיִם וּבִשְׁנַת 1930 נִתְמַנָּה לְרֹאשׁ אַב בֵּית הַדִּין וְכֹהֵן בְּתַפְקִיד זֶה עַד מוֹתוֹ.

יוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים שָׁנָה יָשַׁב עַל כֵּס הַדַּיָּנוּת. לֹא פָּחַד מִפְּנֵי אִישׁ וְהָיָה חוֹקֵר וְדוֹרֵשׁ כְּדֵי לְהוֹצִיא מִשְׁפָּט לַאֲשׁוּרוֹ.

הָיָה יָדוּעַ בִּצְנִיעוּתוֹ הָרַבָּה, וּבִגְמִילוּת הַחֲסָדִים שֶׁבּוֹ, מִדֵּי עֶרֶב שַׁבָּת הָיָה מְסַיֵּעַ לָעֲנִיִּים וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים צְנוּעִים בְּסִיּוּעַ כַּסְפִּי שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם לְהוֹצָאוֹת הַשַּׁבָּת.

חָכָם שָׁלוֹם כָּתַב אֶת הַסְּפָרִים 'שה לְבֵית אָבוֹת' - פֵּרוּשׁ לְפִרְקֵי אָבוֹת; 'שָׁלוֹם לְעַם'- דְּרוּשִׁים לְמַעֲלַת הַצְּדָקָה וּמִדַּת הָרַחֲמָנוּת. `דּוֹבֵר שָׁלוֹם' - שו"ת עַל אַרְבַּעַת חֶלְקֵי הַטּוּר; 'הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם' – דְּרוּשִׁים..

הֵשִׁיב אֶת נִשְׁמָתוֹ לַבּוֹרֵא **בי"ג כִּסְלֵו** תש"ה זכותו תגן עלינו.

חידות

1. מֵהֵיכָן יָצָא יַעֲקֹב וּלְאָן יָצָא?
2. הֵיכָן חָנָה יַעֲקֹב בְּדַרְכּוֹ לְחָרָן, וּמַדּוּעַ?
3. אֵיזֶה נִסִּים נַעֲשׂוּ לְיַעֲקֹב אָבִינוּ בְּדַרְכּוֹ לְחָרָן?
4. כַּמָּה זְמַן עָבַר מֵהַחֲתֻנָּה שֶׁל לֵאָה לַחֲתֻנָּה שֶׁל רָחֵל?
5. מָה עָשָׂה יַעֲקֹב עִם הָאֶבֶן שֶׁשָּׁם מְרַאֲשׁוֹתָיו, וּמֻתִּי?
6. כֵּיצַד קָרָא יַעֲקֹב לַמָּקוֹם?

בדיחה

יֶלֶד אוֹמֵר לְחָבֵר שֶׁלּוֹ: "הַכֶּלֶב שֶׁלִּי מֵבִין כָּל מִלָּה שֶׁאֲנִי אוֹמֵר."

הֶחָבֵר שׁוֹאֵל: "בֶּאֱמֶת?"

"כֵּן. כְּשֶׁאֲנִי אוֹמֵר לוֹ 'בּוֹא', הוּא מִסְתַּכֵּל עָלַי וּמַחְלִיט שֶׁלֹּא"